

In Memoriam

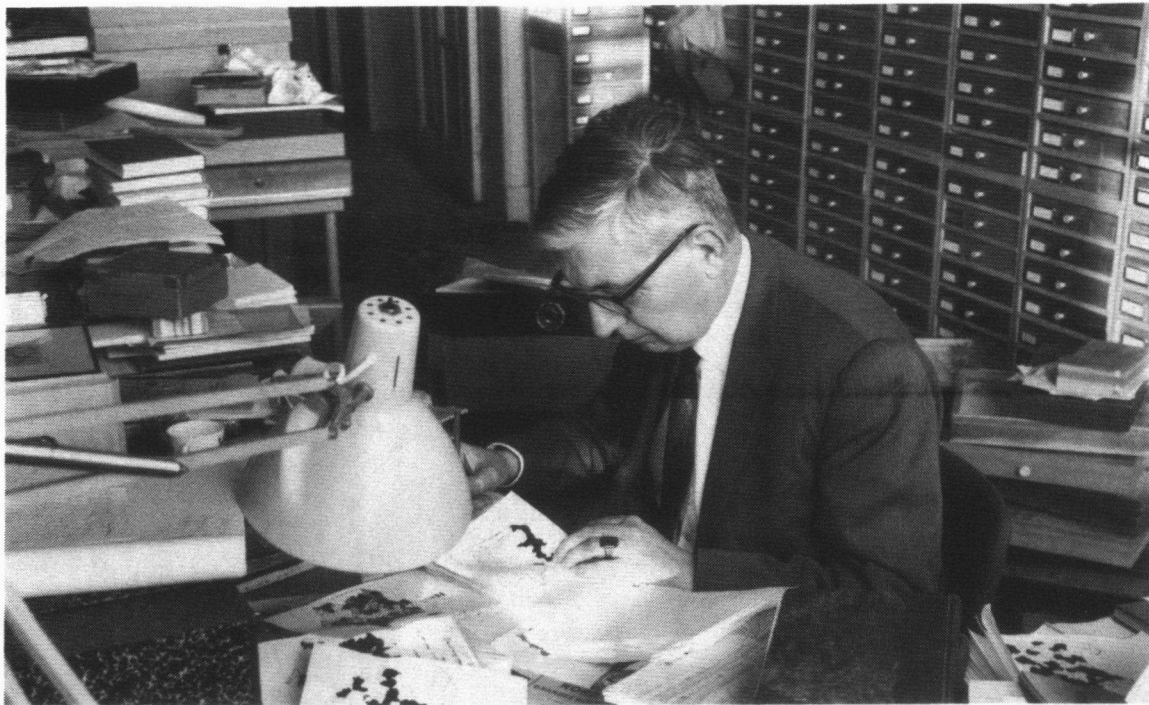

Foto: archief ITZ-Amsterdam

G. Kruseman (1904-1992)

Op 6 augustus 1992 overleed op 87 jarige leeftijd Gideon Kruseman. Veel huidige sprinkhaanliefhebbers zullen zijn naam alleen kennen van het boek "De krekels en sprinkhanen in de Benelux" dat hij gezamenlijk met Thijs Duijm geschreven heeft, of van de Wetenschappelijke Mededeling van de K.N.N.V. "De kakkerlakken en bidsprinkhanen - Dictyoptera - uit de landen van de Benelux". Met het aanhalen van deze twee werken komt de betekenis van Kruseman voor de orthopterologie in Nederland echter geheel niet tot zijn recht.

Kruseman was een enorme allrounder. Hij had niet alleen kennis over de gehele biologie maar ook over bijvoorbeeld klimatologie en geologie. Zo vond hij het jammer dat het huidige middelbare onderwijs zo weinig geografie bevatte, want alleen daarmee konden allerlei verspreidingspatronen verklaard worden. Ook verminderde aandacht voor Frans en Duits gingen hem aan het hart; hoe kon de toekomstige bioloog nu nog, vaak oude

maar evenzeer relevante, literatuur bestuderen? Ook binnen de biologie was Kruseman een allrounder. Hij had naast een enorme kennis van insecten ook een grote interesse voor en kennis van botanie. In de jaren dertig maakte hij de eerste vegetatie-opnamen van akkers (dankzij de daarna snel ingezette landbouwhervormingen waren dat ook meteen de laatste). Het belang van het combineren van kennis van verschillende vakgebieden kon hij niet vaak genoeg onderstrepen. Met die visie was hij zijn tijd ver vooruit. Ook binnen de entomologie was Kruseman bepaald niet "monofaag". Zijn proefschrift was een eerste publicatie uit een hele reeks over een groep muggen (Tendipedidae). Zijn grote specialisatie van de jaren daarna werd gevormd door de hommels, maar er zijn maar weinig insectenorden waarover hij nooit iets geschreven heeft.

Vanaf ca. 1958 is Kruseman zich steeds meer gaan bezighouden met Orthoptera en aanverwante ordes. Als curator van de collectie van het Zoologisch Museum

van Amsterdam wijdde hij zich vooral aan de taak van uitbreiding van deze collectie. Wat de Orthoptera betreft is hij daarin volledig geslaagd. De collectie Orthoptera van het ITZ behoort tot een der belangrijkste ter wereld. Kruseman zelf heeft grote aantallen sprinkhanen verzameld in allerlei uithoeken van Europa en spoorde daar ook andere toe aan. Dit heeft geresulteerd in een collectie met materiaal uit de gehele wereld. Vooral ook de collectie uit Afrika is, hoewel minder imposant dan de Europese, van grote waarde. Meest verbazingwekkend daarbij is misschien nog wel dat vrijwel al dit materiaal tot op soortsniveau gedetermineerd is. De kennis van Kruseman betreffende sprinkhanen was veel groter dan zijn publicaties laten doen vermoeden. Door zijn uitgebreidheid en hoge betrouwbaarheidsgraad is de Amsterdamse collectie van onschatbare waarde voor orthopterologen die over de grens sprinkhanen beginnen te verzamelen of bestuderen. Aan het populariseren van sprinkhanen heeft Kruseman in eerste instantie natuurlijk meegewerkt door andere mensen aan te sporen op sprinkhanen te gaan letten en deze te verzamelen. Dit betrof meestal echter amateur- of beroeps-entomologen die zelf aan andere groepen werkten. Zodra hij merkte dat iemand zelf met sprinkhanen aan de slag wilde was hij daarover erg enthousiast en deed al het mogelijke om zo iemand in de sprinkhanenwereld op weg te helpen. Dat was voorheen namelijk helemaal niet zo eenvoudig, omdat er geen geschikte literatuur voor ons eigen faunagebied bestond. Kruseman kon dan de weg leiden naar de meest geschikte buitenlandse (meest Duitse) literatuur. Het is aan Kruseman en Duijm te danken dat dit manco momenteel niet meer bestaat, en het is denk ik niet verkeerd om te stellen dat een aanzienlijk deel van het opbloeien van het sprinkhanen-onderzoek aan zijn werk, en dan vooral het eerder genoemde K.N.N.V. boek, te danken is. Met het heengaan van Kruseman hebben we een van de grootste sprinkhanen-kenners van ons land verloren. Middels de collectie van Amsterdam en het plezier dat nog vele mensen aan de sprinkhanen-hobby zullen beleven zal hij echter niet snel vergeten worden.

Uitgebreidere informatie over het leven en het entomologische werk van G. Kruseman zal verschijnen in:

Jeekel, C.A.W. & J.P. Duffels, 1993. In memoriam Dr. G. Kruseman (1904-1992), met een bibliografie van zijn entomologische publikaties. - Ent. Ber. Amst. 53 (6). (in press)

Over zijn bijdrage aan de botanie en aan natuurbescherming is verschenen (inclusief een bibliografie betreffende deze gebieden):

Vlieger, J. & V. Westhoff, 1993. In Memoriam: Gideon Kruseman, 3.9.1904-6.8.1992. - Gorteria 18: 98-101.

Met dank aan H. Duffels (ITZ-Amsterdam) voor het beschikbaar stellen van de foto.